

ÎNCHEIERE

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Natalia Buzurniuc, Consiliul sătesc Pîrlița, raionul Fălești cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 10 august 2018, Cultul Religios Uniunea Bisericilor Penticostale din Republica Moldova, reprezentat de avocatul Andrian Moroi, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Natalia Buzurniuc solicitând constatarea violării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești, prevăzut de art. 6 CEDO, încasarea de la bugetul de stat a sumei de 100000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, concretizată ulterior în suma de 50000 de lei, compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în mărime de 4000 de lei, concretizarea fiind efectuată ulterior.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, prin hotărârea din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești, a fost anulată decizia Consiliului sătesc Pîrlița nr. 7/2 din 28 august 2009 „Cu privire la cererea Cultului Penticostal din Republica Moldova de schimbare a destinației a imobilului, proprietate privată” și a fost obligat Consiliului sătesc Pîrlița, raionul Fălești, să emită decizia de schimbare a destinației bunului imobil cu suaprafaț de 243,2 mp, număr cadastral XXXXX.102.01, amplasat în sat. Pîrlița, raionul Fălești, din „construcție comercială, prestarea servicii” în „casă pentru rugăciuni (Clădire cu Cult)”. Hotărârea a devenit irevocabilă la data de 26 ianuarie 2010 și documentul executoriu a fost primit spre executare de către executorul judecătoresc Elena Ischimji la 25 octombrie 2010, fiind informat debitorul despre executarea hotărârii prin scrisorile nr. 158 din 19 noiembrie 2010,

nr. 55 din 20 aprilie 2011, nr.98 din 23 august 2011, nr.142 din 28 noiembrie 2011 și nr.132 din 03 septembrie 2012. La fel, s-a prezentat la Primăria sat. Pîrlița de câteva ori pentru soluționarea acestei probleme, confirmat și prin procesele-verbale din 18 ianuarie 2011, din 23 august 2012. În rest, de la ultima scrisoare, executorul judecătoresc nu a mai întreprins nicio măsură pentru executarea documentului executoriu. Totodată, executorul judecătoresc a menționat că nu poate obliga consiliul local să execute hotărârea, din motiv că această întrebare nu se include în ordinea de zi a Consiliului sătesc Pîrlița, fie o include într-o ședință închisă, etc.

De asemenea, a indicat că din 2010, Consiliul sătesc Pîrlița, raionul Fălești, a examinat întrebarea ce ține de executarea documentului executoriu, însă, în final, decideau de a fi consultați sătenii sau votau împotriva schimbării destinației.

Reclamantul a afirmat că în baza dispoziției Camerei Teritoriale a Executorilor Judecătorești Nord nr. 47 din 25 aprilie 2014, a fost transmis executorului judecătoresc Nicolae Gușan. Astfel, la 10 septembrie 2014 s-a adresat executorului judecătoresc cu cerere prin care a solicitat executarea documentului executoriu, iar la 28 noiembrie 2014, executorul judecătoresc s-a adresat Consiliul sătesc Pîrlița, raionul Fălești. La 09 decembrie 2014 s-a desfășurat ședința consiliului, însă nu s-a adoptat decizia de schimbare a destinației.

Ulterior desfășurării alegerilor locale din 14 iunie 2015, s-a adresat la 15 iulie 2015 Consiliului sătesc Pîrlița, raionul Fălești și a solicitat executarea documentului executoriu. Prin scrisoare, a fost informat că s-a discutat la ședința consiliului local din 25 august 2015. Conform procesului-verbal s-a votat împotriva executării documentului executoriu.

Succesiv, la 01 februarie 2016, la 03 februarie 2016 și la 14 martie 2016, au mai urmat adresări către executorul judecătoresc Nicolae Gușan cu solicitarea executării documentului executoriu. La rândul său, executorul judecătoresc solicitând Consiliului sătesc Pîrlița, raionul Fălești, executarea documentului executoriu, a fost informat despre neadoptarea unei decizii în sensul pretins la ședința consiliului. La ședința din 21 februarie 2017 majoritatea consilierilor s-au exprimat că nu doresc să execute hotărârea, deoarece sătenii sunt împotriva schimbării destinației bunului imobil.

Reclamantul a declarat că au mai fost solicitări către executorul judecătoresc Nicolae Gușan de a întreprinde măsurile necesare întru executarea documentului executoriu. La 31 martie 2017 activitatea acestui executor a fost sistată și la 27 aprilie 2017, la adresarea către Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, ultima a comunicat că dosarele nefinalizate aflate în procedura executorului judecătoresc Nicolae Gușan au fost transmise executorului judecătoresc Natalia Buzurniuc. Începând cu 02 mai 2017 s-a adresat executorului judecătoresc Natalia Buzurniuc cu solicitări întru executarea documentului executoriu, precum și în adresa Consiliului sătesc Pîrlița, raionul Fălești, însă, deși, au fost întreprinse anumite măsuri, documentul executoriu nu a fost executat până la înaintarea prezentei acțiuni. Respectiv, a considerat că executorii judecătorești nu au întreprins toate măsurile legale pentru executarea documentului executoriu. La fel, membrii consiliului local au avut un termen rezonabil pentru executarea hotărârii judecătorești, irevocabilă din 26 ianuarie 2010, însă nu a fost executată. Astfel, a fost încălcat la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, fiind cauzate și suferințe morale, estimate de către reclamant la suma de 100000 de lei.

Prin încheierea protocolară din 10 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Consiliul sătesc Pîrlița, raionul Fălești.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Cultul Religios Uniunea Bisericii Pentecostale din Republica Moldova și s-a constatat violarea dreptului reclamantului Cultul Religios Uniunea Bisericii Pentecostale din Republica Moldova, garantat de art. 6 CEDO, la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr.3 CA-1/10 din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești, admisă prin neexecutarea în perioada 03 octombrie 2013 – 10 august 2018; s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Cultului Religios Uniunea Bisericii Pentecostale din Republica Moldova, prejudiciul moral în mărime de 50000 lei, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii nr.3 CA-1/10 din 11 ianuarie 2010 a Judecătoriei Fălești, pentru perioada 03 octombrie 2013 – 10 august 2018; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Cultului Religios Uniunea Bisericii Pentecostale din Republica Moldova cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4000 de lei.

Prin decizia din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-au respins cererile de apel depuse Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de avocatul Iosif Mardari, în interesele Consiliului sătesc Pîrlița și s-a menținut hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel rezultând din perioada neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care s-a constatat a fi una continuă, de caracterul obligației de executare, comportamentul autorității însărcinate cu obligația executării, precum și miza (interesul) pentru creditor, a conchis că cerința cu privire la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 § 1 al Convenției, nu a fost respectată, împrejurări ce atestă corectitudinea soluției primei instanțe cu privire la constatarea acestei încălcări.

Sub acest aspect, instanța de fond corect a reținut că, desi, hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă la 26 ianuarie 2010, aceasta nu a fost executată efectiv de către autoritățile publice locale din satul Pîrlița, raionul Fălești până în prezent, cauzând reclamantului suferințe morale, întrucât o autoritate de stat nu poate să invoce opunerea locuitorilor satului de a fi construită în localitate o biserică care să aparțină altui cult religios decât cel ortodox ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri. Or, conform art. 15 din Legea nr. 125 din 11.05.2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie, cultele religioase sânt autonome, separate de stat, egale drepturi în fața legii și a autorităților publice. Discriminarea unui sau altui cult religios se pedepsește conform legislației în vigoare. Firește, o întârziere în executarea unei hotărâri ar putea fi justificată de circumstanțe speciale. Dar întârzierea nu poate fi astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform art. 6 §1 al Convenției (Imobiliare Saffi c. Italiei, § 74; Prodan, § 53). Existența unei hotărâri irevocabile și executorii pronunțată în favoarea reclamantului demonstrează faptul că litigiul lui era meritoriu.

De asemenea, a menționat că prin hotărârea din 20 decembrie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost constatată încălcarea dreptului la

executarea în termen rezonabil al aceleiași hotărâri judecătorești. Astfel, prima instanță justificat a constatat încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr.3 CA-1/10 din 11 ianuarie 2010 a Judecătorei Fălești, admisă prin neexecutarea în perioada 03 octombrie 2013 – 10 august 2018, întrucât încălcarea dreptului reclamantului la executarea hotărârii judecătorești irevocabile are un caracter continuu.

Citând prevederile art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 1423 alin.(1) Cod civil, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a ajuns și la concluzia acordării reclamantului Cultul Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova, compensației bănești pentru prejudiciul moral ca urmare a încălcării dreptului la executarea în termen a hotărârii judecătorești.

Totodată, ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată, a relevat că suma acordată de prima instanță reclamantului Cultul Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 50000 lei este una rezonabilă, or instanța de judecată nu se poate limita în exclusivitate la faptul ca simpla constatare a încălcării dreptului să reprezinte prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

În ceea ce vizează pretenția cu privire la încasarea sumei de 4000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, instanța de apel a conchis că, prima instanță justificat a admis-o prin prisma prevederilor art. 96 alin.(1) Cod de procedură civilă, întrucât la materialele pricinii a fost anexat ordinul de plată nr. 502 privind prestarea serviciilor juridice pentru instanța de fond în mărime de 4000 de lei (Vol.I, f. d.186).

La 12 martie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat încălcarea normelor de drept material, fiind interpretată în mod eronat legea, precum și că instanța a apreciat arbitrar probele.

Copia recursului a fost expediată intimaților conform scrisorii de însoțire datate cu 21 mai 2020 (Vol.II, f.d.85) și a fost recepționată la 25 mai 2020 și 26 mai 2020, conform avizelor de recepție (Vol.II, f.d.86-88).

La 09 iunie 2020, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.89), Consiliul sătesc Pîrlița, reprezentat de avocatul Iosif Mardari, a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea admiterii recursului.

La 09 iunie 2020, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.98), Cultul Religios Uniunea Bisericii Penticostale din Republica Moldova, reprezentat de avocatul Andrian Moroi, a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat ca recursul să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 04 februarie 2020, iar Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs la 12 martie 2020, ceea ce denotă că recursul este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod

flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 04 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat